

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ VIỆC HỌC TẬP LÝ LUẬN VÀ LÝ LUẬN LIÊN HỆ VỚI THỰC TẾ ĐỐI VỚI TRƯỜNG LÝ LUẬN CỦA ĐẢNG - NHỮNG GIÁ TRỊ CẦN PHẢI QUÁN TRIỆT SÂU SẮC HƠN NỮA ĐỐI VỚI CÔNG TÁC GIẢNG DẠY LÝ LUẬN TRONG TÌNH HÌNH HIỆN NAY

GVC.Ths. Hoàng Tiến Dũng*

Trong công tác giảng dạy nói chung, công tác giảng dạy lý luận nói riêng chúng ta đã bàn và đề cập đến vấn đề này nhiều lần và chắc hẳn nhiều đồng chí còn cho rằng đây là vấn đề không có gì phải bàn thêm. Là một giảng viên giảng dạy môn Dân vận, được học tập, nghiên cứu, tìm hiểu về tư tưởng của Người, tôi nghĩ rằng cần phải tiếp tục tìm hiểu, khai thác những giá trị tư tưởng này để mỗi chúng ta- những người giảng viên làm công tác lý luận có thêm những nhận thức mới để hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình. Bàn về vấn đề lý luận và lý luận liên hệ với thực tiễn, Chủ tịch Hồ Chí Minh khái quát, nhấn mạnh đến một số nội dung cơ bản sau: Vì sao phải học lý luận? Lý luận liên hệ với thực tế như thế nào? Muốn kết hợp lý luận với thực tế thì thái độ học tập phải như thế nào?

Thứ nhất, vì sao phải học lý luận?

Như chúng ta đã biết, ngày 9/7/1957 trong diễn văn khai mạc lớp học lý luận khoá I Trường Nguyễn Ái Quốc, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã có mấy ý kiến về việc học lý luận. Theo Người “Đảng ta tổ chức trường học lý luận cho cán bộ là để nâng cao trình độ lý luận của Đảng ta đáp ứng quyết sự đòi hỏi của nhiệm vụ cách mạng và tình hình thực tế của Đảng ta, để Đảng ta

có thể làm tốt hơn nhiệm vụ cách mạng vĩ đại của mình”. Nhấn mạnh và cụ thể hơn tầm quan trọng của lý luận đối với sự nghiệp cách mạng của Đảng Người còn chỉ ra những nhược điểm lớn của chúng ta thời bấy giờ là trình độ lý luận còn thấp kém và chính sự thấp kém đó đã dẫn đến sự lúng túng và những sai lầm, khuyết điểm : “... Vì Đảng ta có nhiều ưu điểm, cho nên đã lãnh đạo cách mạng thu được thắng lợi to lớn và căn bản. Nhưng mặt khác, vì trình độ lý luận thấp kém cho nên đứng trước nhiệm vụ cách mạng ngày càng mới và phức tạp, trong việc lãnh đạo, Đảng ta không khỏi lúng túng, không tránh khỏi sai lầm, khuyết điểm... Điều đó đòi hỏi Đảng ta phải tự nâng cao mình lên nữa, mà muốn tự nâng cao mình thì phải tổ chức học tập lý luận trong toàn Đảng, trước hết là trong cán bộ cốt cán của Đảng” (Hồ Chí Minh Tuyển tập, tập3, trang 140).

Thấm nhuần tư tưởng đó, trong quá trình lãnh đạo cách mạng của mình, Đảng ta luôn quan tâm đến việc trang bị lý luận cho đội ngũ cán bộ, đảng viên và những thành công của sự nghiệp cách mạng mà chúng ta đã và đang dành được là những minh chứng của việc quán triệt lý luận. Tuy nhiên, trong giai đoạn cách mạng hiện nay nhiệm vụ của công tác lý luận cần phải nâng cao hơn nữa để đáp ứng với tình hình, để chúng ta tránh khỏi những sai lầm, khuyết điểm thì một bộ

* Trường khoa Dân Vận

phận cán bộ, đảng viên vẫn còn xem nhẹ công tác học tập lý luận của Chủ nghĩa Mác- Lê nin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Biểu hiện rõ nét nhất mà chúng ta thường gặp ở một số cán bộ, đảng viên đó là học tập qua loa, chiếu lệ, vụ lợi, chưa thấm nhuần tư tưởng đạo đức của người trong công tác của mình. Do vậy, như đã nói ở trên, điều mà chúng tôi muốn đề cập trong bài viết này vẫn luôn mang tính thời sự và có lẽ chúng ta vẫn còn phải tiếp tục bàn sâu hơn nữa để có những giải pháp hữu hiệu nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng công tác lý luận.

Thứ hai, lý luận liên hệ với thực tế như thế nào?

Theo Hồ Chí Minh, lý luận rất cần thiết, nhưng nếu cách học tập không đúng thì sẽ không có kết quả, thống nhất giữa lý luận và thực tiễn là một nguyên tắc căn bản của Chủ Nghĩa Mác- Lê nin. Người nhấn mạnh: “Trường Đảng là một trường học để đào tạo những chiến sĩ tiên tiến phấn đấu cho sự nghiệp của giai cấp vô sản. Các đồng chí đều là những cán bộ cốt cán của Đảng. Việc học tập lý luận của các đồng chí không phải nhằm biến các đồng chí thành những người lý luận suông, mà nhằm làm thế nào cho công tác các đồng chí tốt hơn, nghĩa là các đồng chí phải học tập tinh thần của Chủ nghĩa Mác- Lê nin; học tập lập trường, quan điểm và phương pháp ấy mà giải quyết cho tốt những vấn đề thực tế trong công tác cách mạng của chúng ta. Như thế chúng ta học tập lý luận là cốt để áp dụng vào thực tế.” (Hồ Chí Minh Tuyển tập, tập 3, trang 145).

Ngoài việc chỉ ra nhiệm vụ của các Trường Đảng, Người còn chỉ ra cách thức để quá trình liên hệ lý luận với thực tế mang lại hiệu quả. Cách thức đó thể hiện ở ba điểm chủ yếu:

Một là, khi học tập lý luận thì nhằm mục đích để vận dụng chứ không phải học lý luận vì lý luận, hoặc tạo cho mình một cái vốn lý luận để sau này đưa ra mặc cả với Đảng. Tất cả những động cơ học tập không đúng đắn đều phải tẩy trừ cho sạch.

Hai là, không phải học để thuộc lòng từng câu, từng chữ, đem kinh nghiệm của các nước anh em áp dụng một cách máy móc. Nhưng chúng ta phải học Chủ nghĩa Mác- Lê nin để phân tích và giải quyết các vấn đề cụ thể của cách mạng nước ta, cho phù hợp với điều kiện đặc biệt của nước ta.

Ba là, khi vận dụng thì bỏ sung, làm phong phú thêm lý luận bằng những kết luận mới rút ra từ trong thực tiễn cách mạng của ta” (Hồ Chí Minh-Tuyển tập, tập 3, trang 145).

Xét trong thực tiễn của quá trình dạy và học ở các trường Chính trị hiện nay, mặc dù chúng ta đã hết sức cố gắng học tập, nghiên cứu, đi thực tế cơ sở... nhưng để thực hiện cho được những cách thức mà Người đã chỉ ra cũng không hề đơn giản. Trong quá trình giảng dạy chúng ta thấy được một số biểu hiện tuy không phổ biến của một số học viên tham gia học tập không đúng đắn nhưng để làm theo Chủ tịch Hồ Chí Minh là phải “tẩy trừ cho sạch” thì xem ra không hề đơn giản bởi nó bị che khuất khó phát hiện. Hoặc trong quá trình giảng dạy lý luận người giảng viên phải phân tích để giải quyết những vấn đề cụ thể của cách mạng thì quả là những vấn đề cũng không đơn giản đòi hỏi người giảng viên phải thật sự có trình độ lý luận và am hiểu thực tiễn thật sâu sắc thì mới có thể phân tích, cắt nghĩa mang tính thuyết phục và quan trọng hơn là giúp học viên giải quyết những vướng mắc trong thực tiễn. Tuy nhiên, cần tránh sự lệch lạc đòi hỏi trong lúc học tập phải giải quyết tất cả mọi vấn đề thực tế vì thực tế của cách mạng rất rộng, giải quyết các vấn đề thực tế ấy là cả một quá trình lâu

dài của toàn Đảng. Ở nhà trường chỉ có thể đặt cơ sở cho sự liên hệ với thực tế mà thôi.

Thứ ba, xác định thái độ học tập đúng đắn.

Đây là nội dung hết sức quan trọng đối với quá trình dạy và học ở các trường chính trị bởi lẽ chỉ khi mỗi chúng ta xác định cho mình thái độ học tập đúng đắn thì quá trình học tập mới đạt được kết quả. Theo Hồ Chí Minh, muốn thực hiện nguyên tắc lý luận liên hệ thực tế, muốn việc học tập đạt được mục đích đề cao lý luận, cải tạo tư tưởng thì phải chú ý mấy điểm sau đây:

“+ Phải khiêm tốn, thật thà. Trong Đảng ta trình độ lý luận còn thấp kém, không ai có thể tự xưng mình là giỏi lý luận. Do đó phải nêu cao tinh thần khiêm tốn, thật thà. Đào sâu suy nghĩ khi nghiên cứu các tác phẩm của Mác- Lê nin, các bài giảng của các giáo sư bạn, khiêm tốn học tập các đồng chí giáo sư bạn, cái gì biết thì nói biết, không biết thì nói không biết. Kiêu ngạo, tự phụ, tự mãn là kẻ thù số một của học tập.

+ Phải tự nguyện, tự giác, xem công tác học tập cũng là một nhiệm vụ mà người cán bộ cách mạng phải hoàn thành cho được, do đó mà tích cực, tự động hoàn thành kế hoạch học tập, nêu cao tinh thần chịu khó, cố gắng, không lùi bước trước bất kỳ khó khăn nào trong việc học tập.

+ Phải nêu cao tác phong độc lập suy nghĩ và tự do tư tưởng. Đọc tài liệu thì phải đào sâu hiểu kỹ, không tin một cách mù quáng từng câu một trong sách, có vấn đề chưa thông suốt thì mạnh dạn đề ra và thảo luận cho vỡ lẽ. Đối với bất cứ vấn đề gì đều phải đặt câu hỏi “vì sao?”, đều phải suy nghĩ kỹ càng xem có hợp với thực tế không, có thật là đúng lý không, tuyệt đối không nên nhắm mắt tuân theo sách vở một cách xuôi chiều, phải suy nghĩ chín chắn.

+ Phải bảo vệ chân lý, phải có nguyên tắc tính, không được ba phải, điều hoà.

+ Phải đoàn kết giúp đỡ nhau trong học tập, mạnh dạn phê bình và thật thà tự phê bình và khi phê bình, tự phê bình phải xuất phát từ ý muốn đoàn kết, để đạt đến đoàn kết mới trên cơ sở mới.

Các đồng chí phải dần dần xây dựng thái độ học tập đó thành một tác phong thường xuyên trong quá trình học tập. Có như thế thì mới đúng nguyên tắc lý luận liên hệ với thực tế, làm cho việc học tập của chúng ta đạt được mục đích đào tạo những cán bộ biết vận dụng lập trường, quan điểm và phương pháp của chủ nghĩa Mác- Lê nin để giải quyết những vấn đề cách mạng cụ thể” (Hồ Chí Minh-Tuyển tập, tập 3, trang 149).

Trên đây là những nội dung hết sức cơ bản mà tôi đã lược trích trong diễn văn khai mạc lớp học lý luận khoá I trường Nguyễn Ái Quốc của Chủ tịch Hồ Chí Minh bàn về mối quan hệ giữa lý luận và thực tế. Những ý kiến đó của Người đọc tại lễ khai giảng lớp học cách đây 53 năm nhưng những nội dung ấy vẫn còn nguyên giá trị trong công tác giáo dục nói chung, giáo dục lý luận chính trị nói riêng. Tuy nhiên, điều quan trọng hơn cả vẫn là phải làm như thế nào để những giá trị ấy được thể hiện trong cuộc sống, được thể hiện trong suy nghĩ, trong công việc, trong hành động của mỗi cán bộ, đảng viên chúng ta. Tôi nghĩ rằng, việc học tập và nghiên cứu và khai thác những giá trị của Người để lại cho chúng ta là cả một quá trình đòi hỏi nhiều thời gian và thái độ học tập nghiêm túc, bởi đó là kho tàng lý luận đồ sộ, vô cùng quý giá và mang ý nghĩa thực tiễn chứ chúng ta chưa nói đến là có làm được như vậy hay không. Do đó, những điều mà chúng tôi trình bày ở trên không ngoài mục đích nào khác là muốn đóng góp một phần nhỏ bé trong việc khai thác những giá trị ấy để học tập, nghiên cứu và vận dụng vào công việc giảng dạy của mình nhằm đáp ứng được yêu cầu và nhiệm vụ ngày càng cao của những người làm công tác lý luận trong tình hình hiện nay.